

Stiller man Spørgsmaalet hen saaledes, som det forekommer mig, at det ærede Medlem for Corp Amts 3die Valgkreds (Zauber) gjorde, at der skulde ligesom være Tale om, at Landets Skatteydere i Almindelighed skulde betale til de lollandiske Agerdyrkere, for at de kunde faae større Udbytte af at dyrke deres fede Jorder, end de ellers faae, vare vi vist Allensammen snart færdige til at sige Nei, det kunne vi ikke gaa ind paa; det er aldeles ubilligt at forlange, at vi skulde det. Men hvad vil man da opnaa ved Indstillingen? Man vil gibe en Erkjendelse af, at den, der skal bryde Banen i et saadant nyt Forhold, har Hindringer at overvinde, Vanskeligheder at fjerne, Erfaringer at gjøre, som volde mere Besvær og mere Bekostning for ham, end for hans Efterfølgere, der kunne høste Gavn af de Erfaringer, som den tidligere har indhøstet, og man vil yde denne Sandhed Anerkjendelse ved, at man i en meget ringe Grad vil komme den første Begyndelse, som her er Tale om, noget til Hjælp, som Opmuntring til Energi og Udholdenhed at overvinde netop de Hindringer og de Vanskeligheder, der ere forbundne med det første Foretagende. Paa hvilken Maade vil man da yde denne Hjælp? Man har talt om — jeg har set det paa Brent — at man har ønsket Hjælpen givet saaledes, at man skulde yde Enhver, der leverer en Lønde Sukkerroer 8 Stilling f. Ex. mere end han ellers fik. Det er en Form, under hvilken vi vilde blande os ind i Forhold, som jo ligge aldeles udenfor vor Opgave. Det er dog meget sandsynligt, at det alligevel er den Vej, ad hvilken Fabrikken skal overvinde Vanskelighederne ved i Førstningen at give noget Mere for Sukkerroerne, end de i Virkeligheden ere værd, for at opmuntre de vedkommende Dykere til ogsaa for deres Vedkommende at overvinde de Vanskeligheder, der kunne være forbundne med et Anlæg i Begyndelsen. Men hvorvidt dette er Tilfældet til den ene Side af Fabrikken i mindre Grad, og til den anden Side af Fabrikken i større Grad, eller om det overhovedet er Tilfældet i den Udstrækning, her er Tale om, kunne vi ikke saaledes bedømme; men give vi derimod ved at tillade Fabrikken at tilbageholde indtil Halvdelen af Lødbogdgjøvelsen for at kunne bruge den til at overvinde Hindringerne, da ere Fabrikkerne istand til enten at gaa den Vej overfor deres Leverandører af Sukkerroer, eller ogsaa en anden Vej, kort sagt, de ere da istand til at tage noget stærkere fat, og de faae derigennem en Opmuntring til at trodse de Hindringer, som unegtelig kunne være tilstede ved saadanne Foretagender. Vi lægge det altsaa i den kyndige Fabrikbestyrelses Haand at benytte det ringe Mittel, man vil give den til at komme udover disse Vanskeligheder, men det er noget ganske Andet, end naar man vil kuldkaste et anerkjendt rigtigt Princip, som netop Udvalget, baade hets Flertal og Mindretal, er enigt om bestemte

at hævde. Man kan sige: Ja, men det er dog Aktiehaveerne, der paa den Maade faae Begunstigelser; deres Aktier kunne stige noget derved. Sagen er den, at dersom dette er en Opmuntring til at foretage Skridt til Fremme af den begyndende Virksomhed, som man ellers ikke havde Mod til at foretage, saa bliver det dog overensstemmende med, hvad Flertallet har til Hensigt, kun en Opmuntring for Driftens Fremme. Det kan ikke undgaa, at det ogsaa bliver en Opmuntring for Aktiehaveerne; det er ikke Maalet, men kan det nytte Aktiehaveerne, saa er det i alt Fald ingen Skade til, at de have denne Opmuntring; men Pengene ere jo ingenlunde derved kastede bort. Er nu den Antagelse rigtig, som det ærede Medlem for Corp Amts 3die Valgkreds (Zauber) fremsatte, at den vedkommende Fabrik meget godt kan bestaa, saa faar den slet ingen Begunstigelse; thi den ærede Finantsminister — forsaavidt han i det Hele vil benytte Indstillingen — skal kun give den Begunstigelsen, forsaavidt den har det nødig. Naar den altsaa meget godt kan bestaa uden denne Begunstigelse, saa kommer der ikke en Skilling til Udgift for Statskassen, og kan den det ikke — hvad der er det sandsynligste i Førstningen, saafremt den skal føre et nogenlunde virksomt Liv — saa kommer Begunstigelsen den til Nytte, men ikke anderledes, end at Statskassen faar Nytte af denne Begunstigelse, saasnart Virksomheden er vorat udover de første Hindringer til at bære Frugt. Saa staar Aktieerne med deres Cours og give Rente. Desuden er det et kort Aaremaal, hvorom der er Tale, saa hele Spørgsmaalet har mindre Betydning ved dets Pengeværd, end derved, at det er til moralsk Støtte for hele denne Virksomhed. Konsekvensen af Indstillingens Vedtagelse kan man ikke drage; der er ikke i Flertallets Motivering og ikke fra den ærede Driftørs Side fremsat en eneste Stavelse, der lyder paa, at det var den Vej, man skulde slaa ind paa lige overfor andre Fabrikker, saaledes som det ærede Medlem for Corp Amts 3die Valgkreds sagde, eller overfor andre Fabrikker af samme Slags. Ingenlunde! Thi man har netop hævdet, at det, man her vil opmuntre, have de andre Fabrikker ikke nødigt, thi de kunne drage Lærdom, baade opmuntrende og advarende, af det første Forsøg. Forøvrigt skal jeg med Hensyn til selve Brugen af Indstillingen gjøre opmærksom paa, at jeg betragter det selvsølgelig saaledes, at det er vel en Hensivning til den høitærede Finantsminister — da han ikke er tilstede, veed jeg ikke, hvorledes han stiller sig til Sagens Realitet, — men han kan ikke bruge denne Hensivning, uden at han søger Bevilling. Spørgsmaalet kommer altsaa for paany, og en Bevilling i Form f. Ex. af en foreløbig Lødbogdgjøvelse paa § 5 og en foreløbig Forhøielse af Reservefondens Bestanddele paa § 3 maa forelægges. Dersom Finantsministeren ikke stiller et saadant Forslag til Finantsloven, kommer